

Uvodna analiza ekonomske aktivnosti stanovništva Prijepolja

Ekonomska aktivnost stanovništva Prijepolja predstavlja jedan od ključnih pokazatelja socio-ekonomskog razvoja opštine i odražava stanje lokalnog tržišta rada, stepen zaposlenosti i mogućnosti za privredni rast. Prijepolje, kao opština sa pretežno ruralnim karakterom, suočava se sa brojnim izazovima u oblasti zapošljavanja, uključujući nedostatak radnih mesta, migraciju radno sposobnog stanovništva i neusklađenost između kvalifikacija radne snage i potreba tržišta.

Cilj ove analize je da pruži uvid u strukturu ekonomske aktivnosti stanovništva Prijepolja prema polu i starosnim grupama, identifikuje ključne izazove i predloži preporuke za unapređenje lokalnog tržišta rada.

Analiza je rađena na osnovu podataka Republičkog zavoda za statistiku koji su dostupni u delu baze Stanovništvo prema ekonomskoj aktivnosti, starosti i polu na linku: <https://data.stat.gov.rs/Home/Result/3104020801?languageCode=sr-Latn>

Pregled osnovnih pokazatelja ekonomske aktivnosti

Ukupno stanovništvo opštine Prijepolje iznosi **32.214** stanovnika, od čega je ekonomski aktivno **11.524** lica, što čini **35,78%** ukupnog stanovništva. Udeo zaposlenih u ukupnoj populaciji je **26,81%**, dok je stopa nezaposlenosti relativno visoka i iznosi **25,06%** unutar aktivnog stanovništva.

Tabela 1 prikazuje osnovne podatke o ekonomskoj aktivnosti stanovništva Prijepolja:

Kategorija	Broj lica	Udeo u ukupnom broju stanovnika (%)
Ukupno stanovništvo	32.214	100,00%
Aktivno stanovništvo	11.524	35,78%
• Zaposleni	8.636	26,81%
• Nezaposleni	2.888	8,97%
Neaktivno stanovništvo	20.690	64,22%
• Kućni poslovi	3.086	9,58%
• Briga o domaćinstvu	950	2,95%
• Ostala neaktivna lica	1.522	4,72%

Komentari na tabelu

Nizak stepen ekonomske aktivnosti:

- Više od polovine stanovništva Prijepolja je ekonomski neaktivno (64,22%), što ukazuje na visok udeo populacije koja nije uključena u formalno tržište rada.
- Značajan broj lica angažovan je na neplaćenim kućnim poslovima, što dodatno smanjuje mogućnost njihovog učešća u zvaničnoj ekonomiji.

Visoka stopa nezaposlenosti:

- Među aktivnim stanovništvom, čak **25,06%** je nezaposleno, što ukazuje na ograničene mogućnosti zapošljavanja u lokalnoj privredi.

Rodna struktura zaposlenih:

- U ekonomskoj aktivnosti prednjače muškarci (56,18% aktivnog stanovništva), dok žene čine 43,82% ukupne radne snage, što ukazuje na značajnu rodnu neravnopravnost u zapošljavanju.

2. Ekonomska aktivnost prema starosnoj strukturi

Analizirajući podatke prema starosnim grupama, primećuje se da najviši nivo ekonomske aktivnosti beleže osobe u radno sposobnom periodu od 30 do 49 godina, dok mlađe i starije starosne grupe imaju značajno niže učešće u radnoj snazi.

Tabela 2 prikazuje raspodelu ekonomske aktivnosti prema starosnim grupama:

Starosna grupa	Ukupno lica	Aktivni	Zaposleni	Nezaposleni	Neaktivni
15–19	1.791	227	81	146	1.564
20–24	1.679	746	431	315	933
25–29	1.749	1.206	898	308	543
30–49	7.964	5.825	4.492	1.333	2.139
50–59	4.739	2.667	2.050	617	2.072
60–64	2.447	804	649	155	1.643
65+	6.780	49	35	14	6.731

Komentari:

Najveća zaposlenost u grupi 30–49 godina:

- Ova starosna grupa beleži najviši nivo ekonomske aktivnosti, sa zaposlenošću od **56,39%**, što pokazuje da je radna snaga najviše koncentrisana u ovom uzrastu.

Niska zaposlenost mladih (15–24 godine):

- Samo **973** mladih ljudi u ovom uzrastu je aktivno, dok je čak **66%** njih i dalje neaktivno, što ukazuje na produženo obrazovanje ili poteškoće pri zapošljavanju nakon završetka školovanja.

Veliki pad ekonomske aktivnosti nakon 50. godine:

- Radna aktivnost naglo opada posle 50. godine, sa stopom neaktivnosti koja dostiže **87%** u starosnoj grupi 65+.

3. Ključni izazovi ekonomske aktivnosti u Prijepolju

Ograničene mogućnosti za zapošljavanje:

- Lokalne privredne grane, poput poljoprivrede i trgovine, ne pružaju dovoljno radnih mesta, što doprinosi visokoj nezaposlenosti.

Nizak nivo učešća žena na tržištu rada:

- Žene su u većem broju angažovane u neplaćenim kućnim poslovima, što ih isključuje iz formalnog sektora.

Odliv radne snage:

- Mladi se suočavaju sa nedostatkom perspektive, što rezultira migracijama u veće gradove ili inostranstvo.

4. Preporuke za unapređenje ekonomske aktivnosti

Podsticanje preduzetništva i samozapošljavanja:

- Kreiranje programa podrške za pokretanje malih i srednjih preduzeća, sa posebnim fokusom na žensko preduzetništvo.

Razvoj dualnog obrazovanja:

- Povezivanje lokalnih škola sa preduzećima radi usklađivanja kvalifikacija sa potrebama tržišta rada.

Promovisanje zapošljavanja u sektoru turizma i poljoprivrede:

- Korišćenje prirodnih potencijala za razvoj novih radnih mesta u sektoru ruralnog turizma i agro-industrije.

Zaključak

Ekonomska aktivnost stanovništva Prijepolja pokazuje brojne izazove, sa visokom stopom nezaposlenosti i značajnim udelom neaktivnog stanovništva. Održivi ekonomski razvoj može se postići kroz ciljane politike zapošljavanja, podsticanje preduzetništva i povećanje učešća žena i mladih u tržištu rada.

Analiza ekonomske aktivnosti žena u Prijepolju

Ekonomska aktivnost žena u Prijepolju odražava širu društveno-ekonomsku situaciju ove opštine, karakterisanu visokim udelom neaktivnog stanovništva, ograničenim mogućnostima zapošljavanja i tradicionalnim rodnim ulogama koje često ograničavaju profesionalni angažman žena. Ova analiza ima za cilj da pruži detaljan uvid u strukturu zaposlenosti, nezaposlenosti i neaktivnosti žena u Prijepolju, kao i da identifikuje ključne izazove i preporuke za unapređenje njihovog položaja na tržištu rada.

1. Opšti pregled ekonomske aktivnosti žena

Ukupan broj žena u Prijepolju iznosi **16.116**, što čini **50,05%** ukupnog stanovništva opštine. Od ovog broja, ekonomski aktivno je **5.050 žena**, što predstavlja **31,33%** ukupne ženske populacije, dok je **68,67%** žena neaktivno.

Tabela 1: Struktura ekonomske aktivnosti žena u Prijepolju

Kategorija	Broj žena	Udeo u ukupnom broju žena (%)
Ukupno žene	16.116	100,00%
Aktivne žene	5.050	31,33%
• Zaposlene	3.807	23,63%
• Nezaposlene	1.243	7,70%
Neaktivne žene	11.066	68,67%
• Kućni poslovi	2.562	15,90%
• Briga o domaćinstvu	174	1,08%
• Ostala neaktivna lica	469	2,91%

Komentari na tabelu

Nizak nivo ekonomske aktivnosti žena:

- Manje od trećine žena u Prijepolju je ekonomski aktivno, što pokazuje značajne barijere za ulazak žena na tržište rada.
- Veliki broj žena je neaktivno, od čega najveći procenat čine one angažovane na neplaćenim kućnim poslovima (**15,90%**).

Visoka stopa nezaposlenosti:

- Među aktivnim ženama, stopa nezaposlenosti iznosi **24,63%**, što ukazuje na poteškoće u pronalaženju posla i zadržavanju radnog mesta.

Rodna podela poslova:

- Tradicionalne uloge i nedostatak fleksibilnih radnih mesta često primoravaju žene da ostanu u sferi neplaćenih kućnih poslova.

2. Ekonomska aktivnost žena prema starosnoj strukturi

Ekonomska aktivnost žena značajno varira u zavisnosti od starosne grupe. Najveći broj aktivnih žena nalazi se u radno sposobnoj dobi od 30 do 49 godina, dok su mlade i starije žene znatno manje prisutne na tržištu rada.

Tabela 2: Ekonomska aktivnost žena prema starosnim grupama

Starosna grupa	Ukupno žena	Aktivne	Zaposlene	Nezaposlene	Neaktivne
15–19	852	76	26	50	776
20–24	782	280	158	122	502
25–29	828	544	402	142	284
30–49	3.831	2.684	2.088	596	1.147
50–59	2.347	1.174	911	263	1.173
60–64	1.215	274	213	61	941
65+	3.769	18	9	9	3.751

Komentari:

Mladi i stariji su najneaktivniji:

- Najveći udeo neaktivnih žena nalazi se u grupama 15–19 i 65+ godina, gde je samo **8,9%** žena ekonomski aktivno.

Najveća zaposlenost u grupi 30–49 godina:

- Ova starosna grupa beleži najviši nivo ekonomske aktivnosti, gde je **55,91%** žena zaposleno.

Pad aktivnosti posle 50. godine:

- Žene starosti 50–64 godine beleže značajan pad aktivnosti, sa stopom zaposlenosti od samo **27,62%**, što ukazuje na probleme sa održanjem zaposlenja u kasnijem životnom dobu.

3. Ključni izazovi za ekonomski položaj žena u Prijepolju

Ograničene mogućnosti zapošljavanja:

- Nedostatak poslova u sektorima u kojima su žene najčešće angažovane (usluge, administracija, zdravstvo) otežava njihovu integraciju na tržište rada.

Rodna neravnopravnost:

- Tradicionalne rodne uloge i društvena očekivanja često ograničavaju ekonomski angažman žena, naročito u ruralnim sredinama.

Migracija mladih žena:

- Nedostatak prilika za razvoj karijere primorava mlade žene da napuste lokalnu zajednicu u potrazi za poslom u urbanim sredinama ili inostranstvu.

Nedovoljna podrška samozapošljavanju:

- Postoji potreba za jačanjem podsticajnih mera za žensko preduzetništvo kroz finansijsku i mentorsku podršku.

4. Preporuke za unapređenje ekonomske aktivnosti žena

Podrška preduzetništvu žena:

- Uvođenje subvencija i olakšica za žene preduzetnice, sa posebnim fokusom na tradicionalne zanate i ruralni turizam.

Edukacija i prekvalifikacija:

- Organizovanje besplatnih edukacija i obuka u skladu sa potrebama tržišta rada (digitalne veštine, administrativni poslovi, zanati).

Fleksibilni radni aranžmani:

- Kreiranje mogućnosti za rad od kuće i skraćeno radno vreme radi lakšeg usklađivanja poslovnih i porodičnih obaveza.

Jačanje lokalnih inicijativa za zapošljavanje:

- Povećanje saradnje između lokalnih vlasti i privatnog sektora kako bi se stvorila nova radna mesta za žene.

Zaključak

Ekonomska aktivnost žena u Prijepolju suočava se sa brojnim izazovima, uključujući visoku stopu nezaposlenosti, nisku stopu učešća na tržištu rada i ograničene prilike za zapošljavanje. Potrebno je uložiti dodatne napore u unapređenje obrazovanja, pružanje podrške preduzetništvu i jačanje institucionalnih kapaciteta za podsticanje zaposlenosti žena.

Analiza ekonomske aktivnosti žena do 30 godina u Prijepolju

Žene mlađe od 30 godina predstavljaju važan resurs za ekonomski razvoj Prijepolja, ali se suočavaju sa brojnim izazovima na tržištu rada. Ova starosna grupa se nalazi u tranzicionom periodu između obrazovanja i zaposlenja, pri čemu značajan deo njih ostaje neaktivan zbog ograničenih mogućnosti za zapošljavanje, neusklađenosti kvalifikacija sa potrebama tržišta rada, kao i tradicionalnih rodnih uloga.

Cilj ove analize je da se pruži detaljan pregled ekonomske aktivnosti žena do 30 godina u Prijepolju, kroz analizu zaposlenosti, nezaposlenosti i neaktivnosti, kao i da se predlože konkretne mere za unapređenje njihovog položaja.

1. Pregled ekonomske aktivnosti žena do 30 godina

Ukupan broj žena mlađih od 30 godina u Prijepolju iznosi **2.462**, što predstavlja **15,27%** ukupne ženske populacije u opštini. Njihova raspodela prema ekonomskoj aktivnosti prikazana je u sledećoj tabeli:

Tabela 1: Struktura ekonomske aktivnosti žena do 30 godina

Starosna grupa	Ukupno žena	Aktivne	Zaposlene	Nezaposlene	Neaktivne
15–19	852	76	26	50	776
20–24	782	280	158	122	502
25–29	828	544	402	142	284
UKUPNO	2.462	900	586	314	1.562

Komentari na tabelu:

Nizak nivo ekonomske aktivnosti:

- Samo **36,56%** žena do 30 godina je ekonomski aktivno, dok je čak **63,44%** neaktivno.
- Najveći broj neaktivnih žena je u grupi od 15–19 godina, što ukazuje na produženo obrazovanje ili neuključenost u tržište rada.

Visoka stopa nezaposlenosti među mladima:

- Među ekonomskim aktivnim ženama, čak **34,89%** je nezaposleno, što ukazuje na poteškoće u pronalaženju posla nakon završetka obrazovanja.
- Najveći broj nezaposlenih žena nalazi se u starosnoj grupi 20–24 godine, što sugeriše izazove pri prelasku iz školovanja u zapošljavanje.

Povećanje aktivnosti u grupi 25–29 godina:

- U ovoj starosnoj grupi primećuje se rast ekonomske aktivnosti na **65,70%**, što je znak da se žene u ovom periodu više uključuju u tržište rada.

2. Struktura neaktivnih žena

Tabela 2: Raspodela neaktivnih žena do 30 godina prema vrsti neaktivnosti

Kategorija	Broj žena	Udeo u ukupnom broju neaktivnih (%)
Obavljanje kućnih poslova	795	50,90%
Obrazovanje	566	36,24%
Ostale neaktivnosti	201	12,86%

Komentari:

Dominacija kućnih poslova kao prepreka za aktivaciju:

- Više od **50%** neaktivnih žena mlađih od 30 godina navodi brigu o domaćinstvu kao glavni razlog neaktivnosti.
- Ovaj podatak ukazuje na potrebu za većim angažovanjem u podsticanju ravnopravnosti polova i promeni društvenih normi.

Dugotrajno obrazovanje kao faktor neaktivnosti:

- Više od trećine mladih žena još uvek je uključeno u formalno obrazovanje, što je pozitivan signal, ali istovremeno ukazuje na potrebu za boljom povezanošću obrazovanja i tržišta rada.

Ostale neaktivnosti:

- Postoji značajan broj žena koje nisu ni u obrazovanju ni u kućnim poslovima, što može ukazivati na probleme sa motivacijom ili nedostatkom prilika za radno angažovanje.

3. Ključni izazovi za ekonomski položaj mladih žena

Ograničene mogućnosti za zapošljavanje:

- Lokalne privredne grane ne pružaju dovoljno mogućnosti za zapošljavanje mladih žena, posebno u sektorima administracije, usluga i IT sektora.

Nedostatak praktičnih znanja i veština:

- Postoji nesklad između obrazovnog sistema i potreba lokalnog tržišta rada, što otežava ženama da pronađu posao nakon školovanja.

Rodne barijere i tradicionalni obrasci:

- Mladi žene često se suočavaju sa društvenim pritiscima da se posvete porodičnim obavezama umesto profesionalnom razvoju.

Odliv mladih u veće gradove:

- Zbog nedostatka prilika u lokalnoj sredini, mnoge mlade žene odlučuju se za migraciju u veće gradove ili inostranstvo u potrazi za boljim poslovnim prilikama.

4. Preporuke za unapređenje ekonomske aktivnosti mladih žena

Programi podrške za zapošljavanje i preduzetništvo:

- Uvođenje subvencija za samozapošljavanje mladih žena i pokretanje start-up kompanija.
- Promocija ženskog preduzetništva kroz mentorski program i finansijsku podršku.

Povezivanje obrazovanja sa tržištem rada:

- Razvoj dualnog obrazovanja i stručne prakse kako bi mlade žene stekle praktična znanja i povećale svoju konkurentnost.

Podsticanje fleksibilnih radnih aranžmana:

- Uvođenje skraćenog radnog vremena i rada od kuće, što bi omogućilo ženama da usklade porodične obaveze sa poslom.

Podizanje svesti o rodnoj ravnopravnosti:

- Organizovanje edukativnih kampanja koje bi promovisale ravnopravnost polova u oblasti zapošljavanja i profesionalnog razvoja.

Zaključak

Ekonomska aktivnost žena mladih od 30 godina u Prijepolju je na niskom nivou, sa visokim udelom nezaposlenosti i velikim brojem neaktivnih žena koje su angažovane na neplaćenim kućnim poslovima.

Povećanje stepena obrazovanja mladih žena predstavlja pozitivan signal, ali su neophodne dodatne mere za unapređenje njihovog položaja na tržištu rada, kao što su programi podrške zapošljavanju, subvencije za preduzetništvo i fleksibilni radni aranžmani.

Ukoliko se ne preduzmu adekvatne mere, postoji rizik od daljeg smanjenja ekonomske aktivnosti mladih žena i njihove migracije u druge sredine, što može imati negativan uticaj na demografski i ekonomski razvoj opštine Prijepolje.

Analiza ekonomske aktivnosti žena od 50 do 65 godina u Prijepolju

Žene starosti od 50 do 65 godina u Prijepolju predstavljaju značajnu grupu radno sposobnog stanovništva, koja se suočava sa specifičnim izazovima na tržištu rada. U ovom uzrastu, ekonomska aktivnost žena može biti smanjena usled različitih faktora, uključujući zdravstvene probleme, nedostatak prilika za zapošljavanje, neusklađenost kvalifikacija sa savremenim potrebama tržišta rada, kao i predrasude poslodavaca prema starijim radnicima.

Cilj ove analize je da pruži detaljan uvid u strukturu zaposlenosti, nezaposlenosti i neaktivnosti žena starosti od 50 do 65 godina u Prijepolju, kao i da identifikuje ključne izazove i mogućnosti za unapređenje njihovog položaja na tržištu rada.

1. Opšti pregled ekonomske aktivnosti žena od 50 do 65 godina

Ukupno u Prijepolju živi **3.562** žena starosti od 50 do 65 godina. Od tog broja, ekonomski aktivnih je **1.448**, što predstavlja **40,65%** ukupne populacije žena u ovoj starosnoj grupi. Broj zaposlenih je **1.124**, dok je nezaposlenih **324**, što ukazuje na značajnu stopu nezaposlenosti među aktivnim ženama.

Tabela 1: Struktura ekonomske aktivnosti žena od 50 do 65 godina

Starosna grupa	Ukupno žena	Aktivne	Zaposlene	Nezaposlene	Neaktivne
50–59	2.347	1.174	911	263	1.173
60–64	1.215	274	213	61	941
UKUPNO	3.562	1.448	1.124	324	2.114

Komentari na tabelu:

Relativno nizak stepen ekonomske aktivnosti:

- Samo **40,65%** žena u ovoj starosnoj grupi je ekonomski aktivno, dok je čak **59,35%** neaktivno.
- Starosna grupa od 60 do 64 godine pokazuje znatno niži stepen učešća u ekonomskim aktivnostima, što je očekivano zbog približavanja starosnoj granici za penzionisanje.

Visoka stopa neaktivnosti:

- Skoro **60%** žena u ovom uzrastu je neaktivno, što može ukazivati na poteškoće u pronalaženju posla, zdravstvene razloge ili društvene faktore koji utiču na odluku o napuštanju tržišta rada.

Stopa nezaposlenosti među aktivnim ženama:

- Nezaposlenost među ekonomski aktivnim ženama u ovoj starosnoj grupi iznosi **22,38%**, što je relativno visok procenat za ovu starosnu grupu i ukazuje na nedostatak prilika za zapošljavanje.

2. Struktura neaktivnih žena

Većina neaktivnih žena od 50 do 65 godina angažovana je u neplaćenim kućnim poslovima, dok manji procenat čine one koje nisu u radnom odnosu iz drugih razloga, uključujući zdravstvene probleme ili nedostatak interesovanja za rad.

Tabela 2: Raspodela neaktivnih žena prema vrsti neaktivnosti

Kategorija	Broj žena	Udeo u ukupnom broju neaktivnih (%)
Obavljanje kućnih poslova	1.501	71,02%
Ostali razlozi neaktivnosti	613	28,98%

Komentari:

Preovladavanje kućnih poslova:

- Veliki broj žena u ovoj starosnoj grupi obavlja neplaćene kućne poslove, što ukazuje na tradicionalnu raspodelu uloga u domaćinstvu.

Zdravstveni problemi i nedostatak motivacije za rad:

- Deo žena u ovoj starosnoj grupi povukao se sa tržišta rada zbog zdravstvenih problema i otežanog pristupa zapošljavanju.

3. Ključni izazovi za žene od 50 do 65 godina

Ograničene mogućnosti za zapošljavanje:

- Lokalno tržište rada ne nudi dovoljno prilika za starije žene, posebno u oblastima koje ne zahtevaju fizičku snagu i pružaju fleksibilne radne uslove.

1. Diskriminacija na tržištu rada:

- Poslodavci često izbegavaju zapošljavanje starijih žena zbog predrasuda vezanih za njihov radni učinak i očekivanu produktivnost.

1. Nedostatak prilika za prekvalifikaciju:

- Većina žena u ovoj starosnoj grupi nije imala prilike za dodatnu edukaciju i usavršavanje, što ih stavlja u nepovoljan položaj u odnosu na mlađu radnu snagu.

4. Preporuke za unapređenje ekonomske aktivnosti žena od 50 do 65 godina

1. Podsticaji za zapošljavanje starijih žena:

- Uvođenje programa subvencija za poslodavce koji zapošljavaju starije žene.
- Kreiranje fleksibilnih radnih uslova i kraćeg radnog vremena.

Obuke i programi prekvalifikacije:

- Organizovanje specijalizovanih kurseva koji omogućavaju ženama da steknu nove veštine u sektorima koji su traženi na tržištu rada (administracija, turizam, ručni rad, digitalni poslovi).

Podrška za samozapošljavanje:

- Kroz grantove i mentorski rad podsticati starije žene da pokrenu sopstvene biznise u oblastima zanatstva, uslužnih delatnosti i domaće radinosti.

Zdravstvena i socijalna podrška:

- Kreiranje programa za poboljšanje zdravlja i radnih kapaciteta starijih žena, kako bi se povećala njihova sposobnost za rad.

5. Zaključak

Analiza ekonomske aktivnosti žena starosti od 50 do 65 godina u Prijepolju pokazuje da su one suočene sa ozbiljnim izazovima u pogledu zapošljavanja i profesionalnog angažmana. Iako deo žena ostaje aktivan na tržištu rada, visok nivo neaktivnosti ukazuje na potrebu za strateškim merama koje će poboljšati njihovu zapošljivost i omogućiti duže ostajanje u radnom odnosu.

Bez adekvatnih mera podrške, Prijepolje rizikuje da izgubi značajan deo radne snage u ovom segmentu populacije, što može imati negativan uticaj na lokalnu ekonomiju i kvalitet života žena u ovoj starosnoj grupi.

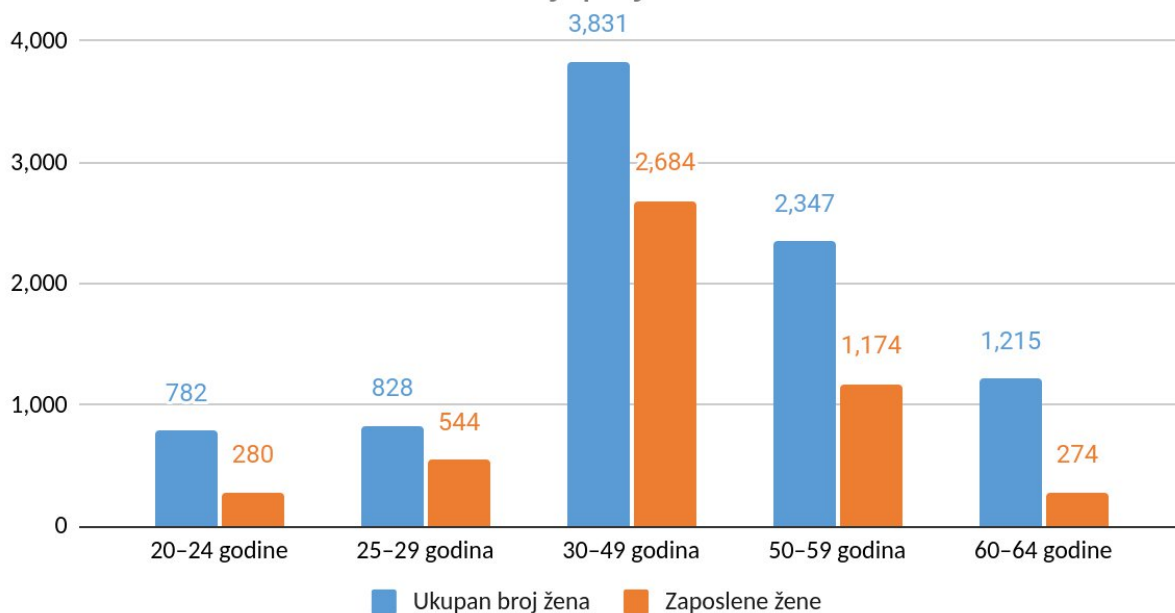
Analiza stepena zaposlenosti žena starosti od 20 do 65 godina u opštini Prijepolje

Na osnovu dostavljenih podataka, sprovedena je detaljna analiza zaposlenosti žena u opštini Prijepolje u starosnom intervalu od 20 do 65 godina. Analiza uključuje apsolutne brojeve zaposlenih žena, procenete zaposlenosti u odnosu na ukupan broj žena u ovom uzrastu, kao i procenete zaposlenosti za svaku pojedinačnu starosnu grupu.

Tabela: Broj žena i procenat zaposlenosti po starosnim kategorijama (Prijepolje, 2022)

Starosna grupa	Ukupan broj žena	Zaposlene žene	% zaposlenih u odnosu na broj žena po starosnoj grupi
20–24 godine	782	280	35,81%
25–29 godina	828	544	65,70%
30–49 godina	3.831	2.684	70,07%
50–59 godina	2.347	1.174	50,03%
60–64 godine	1.215	274	22,56%
Ukupno (20–65 godina)	8.003	4.956	61,94%

Broj zapošljenih žena po starosnim kategorijama (20 do 65 godina) u Prijepolju

Analiza rezultata:

1. Ukupan procenat zaposlenih žena (20–65 godina):

- Od ukupno **8.003 žena** u ovom starosnom intervalu, zaposleno je **4.956**, što čini **61,94%**, dok je preostali deo ekonomski neaktivan ili nezaposlen.

- Ovaj procenat pokazuje relativno dobru ekonomsku aktivnost žena u Prijepolju u poređenju sa drugim opštinama u regionu.

2. Zaposlenost po starosnim grupama:

- **Najveći procenat zaposlenosti** beleži se u grupi **30–49 godina**, gde je zaposleno **70,07%** žena, što pokazuje da je ova starosna grupa najaktivnija na tržištu rada.
- **Najniži procenat zaposlenosti** primećen je kod žena starosti **60–64 godine**, sa zaposlenošću od samo **22,56%**, što ukazuje na smanjenje aktivnosti u blizini starosne granice za penziju.
- Kod mladih žena u uzrastu **20–24 godine**, zaposlenost iznosi **35,81%**, što sugeriše na potrebu za dodatnim merama podrške zapošljavanju mladih žena.

3. Mlade žene (20–29 godina):

- Ukupno **1.610 žena** spada u ovu starosnu grupu, od kojih je zaposleno **824**, što čini **51,18%** ukupne zaposlenosti ove grupe.
- Ovi podaci ukazuju na potrebu za dodatnim podsticajima za zapošljavanje mladih žena kroz programe obuke i podrške.

Zaposlenost žena u opštini Prijepolje je na zadovoljavajućem nivou od **61,94%**, što ukazuje na solidnu ekonomsku aktivnost u odnosu na druge opštine u regionu. Najveći broj zaposlenih žena nalazi se u starosnoj grupi 30–49 godina, dok mlade žene i žene starije od 50 godina imaju niže stope zaposlenosti.

Fokus u narednom periodu treba da bude na povećanju zapošljivosti mladih žena kroz programe obuke i podršku preduzetništvu, dok starijim ženama treba omogućiti prilagođene radne uslove i programe profesionalne prekvalifikacije.

Zaključno izlaganje o ekonomskoj aktivnosti žena u Prijepolju

Analiza ekonomske aktivnosti žena u Prijepolju pokazala je da se one suočavaju sa brojnim izazovima na tržištu rada, uključujući visoku stopu neaktivnosti, ograničene mogućnosti zapošljavanja i izražene rodne razlike u pogledu profesionalnog angažovanja. Iako žene čine više od polovine ukupnog stanovništva opštine, samo **31,33%** njih je ekonomski aktivno, dok je preostali deo neaktivan, što ukazuje na značajne prepreke u njihovom uključivanju u radni proces.

Uočeni su sledeći ključni zaključci:

Nizak nivo učešća žena na tržištu rada

- Većina žena u Prijepolju je neaktivna (68,67%), što je u velikoj meri posledica nedostatka radnih mesta prilagođenih njihovim kvalifikacijama, ali i tradicionalnih rodni uloga koje ih često usmeravaju na neplaćene kućne poslove i brigu o porodici.
- Posebno je izražen visok udeo žena koje su angažovane na kućnim poslovima (**15,90%**), što dodatno smanjuje njihov potencijal za formalno zaposlenje.

Visoka stopa nezaposlenosti među aktivnim ženama

- Iako postoji značajan broj ekonomski aktivnih žena, stopa nezaposlenosti od **24,63%** ukazuje na neadekvatan pristup tržištu rada i nedostatak odgovarajućih prilika za zapošljavanje.
- Najveći izazovi u zapošljavanju prisutni su među mlađim ženama do 30 godina i ženama starijim od 50 godina, koje imaju otežan pristup radnim mestima usled nedostatka iskustva, neusklađenosti kvalifikacija i ograničene ponude radnih mesta u lokalnoj privredi.

Ograničene mogućnosti za profesionalni razvoj

- Žene u Prijepolju imaju otežan pristup edukaciji i programima prekvalifikacije, što ih čini manje konkurentnim na tržištu rada.
- Postoji potreba za većim ulaganjima u obrazovanje i stručne obuke koje bi ženama omogućile zapošljavanje u sektorima sa većom potražnjom za radnom snagom.

Rodna nejednakost u zapošljavanju

- Podaci pokazuju da muškarci u Prijepolju imaju značajno veće učešće u ekonomskim aktivnostima u odnosu na žene.
- Tradicionalne društvene norme i očekivanja često ograničavaju žene na sektore sa nižim primanjima, poput administrativnih poslova, trgovine i neformalnog rada, dok su bolje plaćene pozicije i rukovodeći poslovi dominantno rezervisani za muškarce.

Preporuke za unapređenje ekonomske aktivnosti žena

Kako bi se poboljšao ekonomski položaj žena u Prijepolju, neophodno je sprovesti sledeće mere:

Podrška zapošljavanju žena kroz lokalne inicijative:

- Kreiranje lokalnih programa za podršku zapošljavanju žena, sa fokusom na ruralna područja i žene iz ranjivih društvenih grupa.
- Povećanje saradnje između lokalne uprave, privatnog sektora i organizacija civilnog društva kako bi se kreirale nove radne prilike.

Promocija ženskog preduzetništva:

- Uvođenje subvencija, poreskih olakšica i grantova za žene koje žele da pokrenu sopstveni posao.
- Organizacija edukacija i mentorskih programa kako bi se podstakao razvoj veština neophodnih za uspešno vođenje biznisa.

Razvoj programa prekvalifikacije i dodatne edukacije:

- Organizacija obuka u sektorima sa rastućom potražnjom za radnom snagom, kao što su IT sektor, turizam, zanatstvo i socijalne usluge.
- Omogućavanje fleksibilnih obrazovnih programa koji bi ženama omogućili da usklade radne obaveze sa porodičnim životom.

Podrška usklađivanju privatnog i profesionalnog života:

- Razvoj mreže usluga za brigu o deci i starijim članovima domaćinstva kako bi se ženama omogućilo veće učešće na tržištu rada.
- Povećanje broja fleksibilnih radnih aranžmana, kao što su rad od kuće i skraćeno radno vreme.

Smanjenje rodni predrasuda kroz edukativne kampanje:

- Promocija rodne ravnopravnosti i podizanje svesti o značaju aktivnog učešća žena u ekonomiji kroz lokalne medije, škole i institucije.

Zaključak

Ekonomska aktivnost žena u Prijepolju je značajno niža u odnosu na muškarce, što negativno utiče na lokalnu ekonomiju i društveni razvoj. Glavni izazovi uključuju visoku nezaposlenost, izraženu neaktivnost, nedostatak prilika za stručno usavršavanje i tradicionalne rodne uloge koje ograničavaju žene na domaćinstvo i neformalne poslove.

Ipak, žene u Prijepolju poseduju značajan potencijal koji može biti iskorišćen kroz dobro osmišljene javne politike i podršku lokalnih i državnih institucija. Povećanjem prilika za obrazovanje, zapošljavanje i preduzetništvo, može se unaprediti njihov ekonomski položaj, što bi rezultiralo dugoročnim benefitima za celokupnu zajednicu.

Bez adekvatnih mera, postoji rizik od daljeg smanjenja ekonomske aktivnosti žena i povećanja socijalne zavisnosti, što može imati negativne posledice na demografski razvoj opštine i kvalitet života svih njenih stanovnika.